

ANIVERSĂRI

PROFESORUL UNIVERSITAR DR. IOAN DONISĂ

-la a 80-a aniversare-

Este de-a dreptul temerară încercarea de a cuprinde în câteva pagini o activitate atât de bogată și de valoroasă ca cea a profesorului Donisă, cu atât mai mult cucât domnia-sa este în plină putere fizică și creativă. Dacă îmi asum totuși acest dificil demers, o fac din sincera și plăcuta datorie de a omagia un coleg pe care îl prețuiesc pentru seriozitatea, pregătirea în domeniu și totala disponibilitate pentru muncă.

Ca *om*, este de admirat pentru respectul atribuit statutului de „universitar” prin ținuta vestimentară impecabilă și comportamentul elevat, păstrându-și încă nealterate nobilele calități originare, concretizate prin bun simț, cinste și corectitudine exemplare, amabilitate și delicatețe în relațiile colegiale și în general interumane. Este ușor de văzut în domnia-sa o fire aleasă, deschisă, sensibilă, de atașat coleg, admirabil familist, bun creștin, vibrant patriot, predispus la orice concesii față de oricine – cu condiția sa te simtă cinstit și consacrat muncii. Cu domnia-sa nu se poate „aranja” nimic...nu concepe să participe la vreo acțiune neclară... și mai ales dubioasă... motiv pentru care devine „neagreadabil” pentru cei certați cu etica... cu deontologia profesională și îndeosebi cu cei ce trișează sau doar mimează pregătirea în vederea atingerii unor avataje nemeritate. Incoruptibilul Donisă nu este o poză de „imagine”, ci structural incapabil de compromisuri... de unde respectul atribuit tuturor celor capabili de a prețui un astfel de comportament.

Ca *didact*, este indiscutabil „de vocație”; căci, deși ar fi corespuns în orice alt domeniu al cunoașterii, nicăiri nu s-ar fi realizat mai plenar. Predispozițiile native psihopedagogice au făcut din domnia-sa un excelent profesor, iar spiritul novator... un excelent cercetător, rezultanta fiind geograful model Ioan Donisă, unul dintre cei mai valoroși reprezentanți ai geografiei ieșene și românești.

Profesorul Donisă a lăsat în amintirea foștilor studenți și actuali profesori, o excelentă impresie: prin cursurile de înaltă ținută academică, talentul de liber și elegant vorbitor, exigent examinator dublat de uman sfătuitor, atent educator în toate acțiunile universitare și post-universitare (pentru care spațiul editorial limitat nu mai face posibile detalieri). O dovadă a grijei domniei-sale de a veni în ajutorul pregătirii geografice sunt acele „cursuri” pentru studenți și „manuale” pentru elevii din învățământul preuniversitar.

Cursurile domniei-sale (elaborate singur sau în colaborare ca prim autor) sunt un exemplu de sinteză conceptuală și accesibilitate didactică în mai toate domeniile de bază ale geografiei fizice, inclusiv de metodologie modernă geografică, așa cum rezultă din însăși titulatura lor:

Geografie fizică generală (1972, 345 pg.);
Curs de climatologie a R. S. România (1974, 195 pg.);
Bazele teoretice și metodologice ale geografiei (1977, 200 pg.);
Aerofotointerpretare (1978, 140 pg.);
Aerofotointerpretare geografică (1980, 195 pg.);
Bazele teoretice și metodologice ale geografiei (1987, 242 pg.);
Paleogeografia Cuaternarului (1993, 285 pg.);
Geomorfologie (1994, 231 pg.).

Ultimul curs (în colaborare cu N. Boboc de la Universitatea de Stat Tiraspol-Chișinău) a fost destinat studenților geografi din R. Moldova.

Manualele geografice pentru învățământul preuniversitar, elaborate de profesorul I. Donisă în colaborare cu diverse cadre didactice la acest nivel, au fost unanim apreciate pentru conținutul științific adaptat programelor analitice ale diferitelor clase de elevi:

Probleme fundamentale de geografie a R. S. România (1978, 144 pg.);
Geografia României. manual pentru clasa a 12-a (2002, 112 pg.);
Geografia fizică generală pentru învățământul liceal și colegii (Chișinău,

1998, 261 pg.);

Geografie fizică. Pământul planeta oamenilor (1999, 95 pg.);

Geografia României (2003, 112 pg.);

Geografie. Manual pentru clasa a IX (2004, 112 pg.) – în limbile română, germană, maghiară;

Geografie. Manual pentru clasa a X-a (2004, 112 pg.) – pentru școlile de arte și meserii;

Geografie. Manual pentru anul de completare (2005, 112 pg.).

Pătimăș perfecționist al terminologiei, profesorul Donisă a inițiat și condus elaborarea unor dicționare geografice: *Dicționar geomorfologic cu termeni corespondenți în limbile franceză, germană, engleză, rusă*, Editura Științifică, București, 1974 (281 pag.); *Dicționar explicativ de teledetecție și sisteme informaționale geografice*, Editura Junimea, Iași, 1998 (434 pag.), mult solicitate pentru simplitatea și claritatea noțiunilor și expresiilor, ca și pentru indicarea termenilor corespondenți în limbi de circulație internațională. În curs de editare este *Dicționarul explicativ de geomorfologie cu termeni corespondenți în limbile engleză, franceză și rusă* (560 pag.), adus la zi cu tot ce este nou în literatura geografică națională și internațională.

Așadar, peste 4100 de pagini dedicate tineretului universitar și preuniversitar, profesorul Donisă fiind astfel, după M. David, cel mai autorizat și mai prolific autor de produse didactice din geografia ieșeană și printre cei mai renumiți din geografia românească. Pentru exemplificare și respectarea spațiului editorial, mă voi referi doar la câteva dintre ele, exemple de pregătire științifică și măiestrie didactică:

Geografia fizică generală (1972), o disciplină ce stă la baza întregului învățământ geografic, atrage atenția prin bogăția informațională națională și mondială, prelucrată și structurată de autor în cea mai accesibilă formă de reținut: Sistemul solar, Pământul ca planetă, geosferele (atmosfera, hidrosfera, litosfera, biosfera și antroposfera – cu multiplele interacțiuni dintre aceste învelișuri și rezultanta acestora = mediul geografic cu calitățile sale

superioare, favorabile apariției omului și societății umane, cu adaptările și reacțiile sale pozitive și negative, asupra celorlalte geosfere. Desigur, nu este vorba de noutăți științifice, ci de logica interpretărilor, de claritatea și accesibilitatea expunerii. O carte utilă și pe înțelesul tuturor.

Bazele teoretice și metodologice ale geografiei, apărută în două ediții (1977, 1987) este o carte de căpătâi pentru studenți și, am putea spune, o „biblie” pentru orice geograf. Sprijinit pe o amplă bibliografie națională și internațională, ca și pe bogata experiență proprie de catedră, laborator și teren, autorul, după ce aprofundează noțiunile teoretice de bază, principiile și legile geografiei ca obiect de studiu, geografia ca știință și raporturile ei cu celelalte științe, are buna inspirație de a aborda evoluția gândirii și concepțiilor geografice în decursul timpului (etapele: antică, medievală, modernă și contemporană) în lume și în România, detaliind în final necesitatea ca, sub impulsul revoluției științifice și tehnice din etapa actuală, geografia să nu se limiteze doar la aspectul său didactic, informativ, ci să accentueze latura formativ-explicativă, cu participare aplicativă, prin indicarea, în deplină cunoștință de situație geografică concretă, a măsurilor celor mai eficiente de ameliorare a condițiilor de mediu, în vederea valorificării optime a terenurilor.

Geografia Cuaternarului (1993) merită o mențiune specială, fiind unica carte cu acest subiect scrisă de un geograf pentru studenții geografi și cadrele de specialitate din învățământ. Cele aproape 300 pagini sintetizează o amplă bibliografie românească și străină, vasta cultură geologică a prof. I. Donisă fiind transpusă și aici (ca și în multe alte lucrări ale domniei-sale) într-un text deosebit de inspirat: instructiv prin conținut și captivant prin simplitatea și cursivitatea frazei. Am citit-o cu lăcomie și o recomand cu drag studenților și cu încredere colegilor. Nu mă pot abține să nu atrag atenția asupra acestei cărți (pornită de la nivelul unui curs ținut studenților geografi) în care ni se înfățișează cu competență evoluția în Cuaternar a fiecăruia dintre componenții naturii și a omenirii, pe Glob și pe teritoriul României.

De reținut și articolele speciale, o pledoarie privind rolul instructiv-educativ al geografiei, între care: *Geografia ca obiect de învățământ* (1973), *Caracterul formativ-educativ al geografiei* (1974), *Structura și conținutul geografiei în școala de cultură generală și în liceu* (1974).

Dar profesorul Donisă este, înainte de toate, un fervent susținător al utilizării concepției sistemice în geografia românească, semnificative în acest sens, pe lângă cartea *Bazele teoretice și metodologice ale geografiei*, fiind articolele :

Abordarea sistemică a obiectului geografiei (1977);

Peisajul geografic în lumina concepției sistemice (1979);

L'approche systémique dans la géographie roumaine (1980);

Éléments de la conception systémique dans la géographie roumaine de la première moitié du XX-ème siècle (1982);

Caracterul conceptual al sociogeosistemului ca obiect al geografiei (1990);

L'école géographique roumaine (2000);

Deși abordarea sistemică are vechime în geografia românească, ea nu a fost denumită și oficializată ca atare, I. Donisă fiind unul dintre cei mai meritoși apologeti ai săi

în România, nu numai în teorie ci, după cum vom vedea, și în practică, cu deosebire în ameliorarea și organizarea durabilă a spațiului geografic.

Remarcabilă este și contribuția domniei-sale la modernizarea și îmbogățirea metodologiei geografice românești prin introducerea *teledetecției*, mai întâi la Universitatea din Iași, unde a ținut primul curs de Aerofotointerpretare geografică (1972) și unde a organizat un modern Laborator de teledetecție și geoinformatică. Noua direcție metodologică a fost generalizată apoi în întregul învățământ geografic superior din România (articolul *Teledetecție și geografie* din Terra 2, 1984, fiind o mărturie).

În aceeași direcție a sprijinit și acțiunea de informatizare a geografiei, cu introducerea, după 1990, a primului curs de *Sisteme Informaționale geografice*, predat de către ing. Valentin Donisă. Pentru dezvoltarea acestei direcții, a fost inițiată elaborarea primului *Atlas geografic informatizat al Moldovei* și organizarea, din 1993, a *Simpozionului Internațional de Sisteme Informaționale Geografice*, care a ajuns la a XVI-a ediție, reuniunile desfășurându-se alternativ la Iași, Chișinău, București și Cluj, sub auspiciile Universității „Al. I. Cuza”, Institutului de Geografie al Academiei Republicii Moldova, Universității Tehnice „Gh. Asachi”- Iași, Universității „Babeș-Bolyai”- Cluj-Napoca, Universității Agronomice București și ale Universității Agrare a Republicii Moldova. Prin strădania și îngrijirea profesorului Donisă s-au publicat 13 numere ale *Lucrărilor Simpozionului S.I.G.*, cu 298 lucrări (2.162 pag.) ale unui număr de 335 autori din țară și străinătate. Este vorba deci de o adevărată școală de inițiere și aplicare a celei mai moderne metodologii geografice.

Așadar, o activitate didactică de o bogăție și valoare incontestabilă în geografia ieșeană, cu benefice reverberații în cultura geografică națională și internațională.

Activitatea *științifică* a profesorului Donisă este pe cât de vastă ca volum, pe atât de variată și profundă în conținut. Ea îl plasează între cei mai prolifici și mai valoroși geografi români, de la M. David și Gh. Năstase – întemeietorii geografiei moderne la Iași – la timpurile actuale. Sutele de pagini, cât totalizează studiile și lucrările științifice ale domniei-sale, plus miile de pagini însumate în volumele didactice menționate...expresie a unei bogate culturi fundamental-științifice... și încă pe atâtea fundamental-aplicative și direct aplicative, mă îndreptătesc să fiu invidios, dar *minima moralia* deontologică mă obligă să recunosc superioara contribuție a acestui coleg de generație. Cu riscul de a mă repeta, nu cred că trebuie excluse și din acest gen de activitate și acele atât de convingătoare, modest intitulate *Cursuri de geografie fizică generală, acele Baze teoretice și metodologice ale geografiei ca știință, acea Paleogeografie a Cuaternarului*, sine qua non-ul înțelegerii evoluției gesistemului planetar până la starea actuală și ale premiselor acestuia în viitor, acea abordare sistemică nu numai conceptual teoretică ci și fundamental-aplicativă în cercetarea științifică, inclusiv acea abordare metodologică modernă bazată pe teledetecție și SIG.

Contribuțiile teoretice și metodologice general geografice menționate, de intimă interferență didactică și științifică, sunt asociate în opera profesorului Ioan Donisă cu realizări concrete la nivel național, regional și local de certă valoare fundamental-aplicativă.

La nivel național, aportul domniei-sale constă mai întâi în fundamentarea teoretică a concepției sistemice și a celei metodologice prin introducerea teledetecției și S.I.G. –ului, în scopul modernizării cercetării geografice românești. În al doilea rând, îl găsesc pe profesorul Donisă printre colaboratorii la tratatul de *Geografia României, vol. I-IV (1983-1992)* și la

Atlasul Național (1972-1979). Nu pot fi omise nici prezentările României peste hotare, ocazionate de sejururile în Polonia (Lublin, 1962), Belgia (Gand, 1968-1969), la Colocviul franco-român de geografie (Aix en Provence, 1977) sau de conferințele și cursurile pentru masteranzi ținute la Chișinău, peste tot dovedindu-se un apreciat reprezentant al geografiei românești. În calitate de decan, a inițiat și organizat schimburi de studenți și cadre didactice pentru practică de teren cu Institutul de Stat din Tiraspol-R. Moldova (1989-1991) și cu Universitatea „Marie Curie-Sklodowska” din Lublin-Polonia (1988 - 1989).

Cercetările științifice regionale și locale de teren în domeniul geografiei în general și al geografiei fizice în special sunt atât de numeroase și de variate încât o grupare a lor se impune. Ele ne dovedesc că profesorul Donisă este în primul rând geomorfolog și că în acest domeniu – pe lângă cursul de geomorfologie, în care sintetizează multe dintre rezultatele cercetărilor proprii de teren – elaborează cele mai multe și mai prestigioase lucrări. Ele încep încă din anii studenției, ca membru al cercului științific de specialitate (condus de prof. Const. Martiniuc) cu publicarea articolului *Câteva observații geomorfologice în bazinul hidrografic al Râmnei* (1956) și continuă cu cele privind valea Bistriței Moldovenești, care îl consacră definitiv.

Studiul văii Bistrița, cu diversele sale aspecte geomorfologice, l-a preocupat în primii zece ani de cercetări în teren și s-a finalizat cu teza de doctorat *Geomorfologia văii Bistrița*, susținută în 1966 și publicată de Editura Academiei Române în 1968. A fost primul studiu geomorfologic consacrat unei văi carpatice în ansamblul său și considerat drept un model de monografie geomorfologică pentru un bazin hidrologic de acest tip, inclusă ca atare în literatura geografică de specialitate, inclusiv în tratatul *Geografia României*. Noutatea principală a constatat în ideea studierii vârstei depozitelor litologice depuse de râu la ieșirea din zona carpatică și care, prin corelație, i-au permis să stabilească vechimea văii și etapele de evoluție paleogeomorfologică ale acesteia, respectiv *presarmatică*, *sarmatică*, *pliocenă* și *cuaternară*. Aspectele evolutive au fost apoi detaliat continuate prin cele geomorfologice privind morfografia și morfogeneza tipurilor de relief (structural, litologic, fluvial, denudațional, glacial, periglacial, antropic) și finalizat prin atenta preocupare asupra proceselor geomorfologice actuale. Spre final, imaginea văii Bistrița a fost întregită cu aspecte de geografie umană și de valorificare economică de către I. Donisă în colaborare cu regretatul P. Poghir, în cartea intitulată simplu *Valea Bistriței* (1968), încât putem afirma că această vale se bucură de cel mai complex și mai valoros studiu geografic dintre toate văile ce străbat exclusiv pământul românesc.

Dar contribuțiile geomorfologice ale profesorului Donisă sunt mai numeroase și tot de importanță majoră pentru cunoașterea reliefului țării, cu deosebire a Moldovei. Spațiul nu ne mai permite decât să semnalăm pe unele privind: *a)* unele procese mai speciale precum *Quelques aspects du relief de la partie orientale du Plateau Centrale Moldave* (1986), *Le rôle de la glaciation dans la modelé du relief du Plateau Moldave* (1989); *b)* forme mai frecvente de relief între care: terasele fluviale din România (1968), terasele râurilor de pe marginea estică a Carpaților Orientali (1979), terasele din bazinul Siretului (1981); *c)* piemonturile din Moldova (1974) și de la Curbura Carpaților – respectiv Piemontul Panciu (1975). De reținut și preocupările legate de sistematizarea teritoriului, inclusiv prin utilizarea metodelor moderne, precum: *Le critérium géomorphologique dans la systématisation du*

territoire et du réseau des localités (1969), *GIS - an instrument for the Documentation of the Plan for territory Organisation and Sustainable Development* (1999), *Utilizarea aerofotogramelor în cartarea geomorfologică* (1975), *Folosirea tehnicilor SIG în aprecierea vitezei de denudație a reliefului* (2003) ș.a.

Eticheta de geomorfolog nu acoperă însă varietatea preocupărilor acestui neobosit cercetător... profesorul Donisă elaborând, singur sau în colaborare, lucrări competente și în climatologie, hidrologie și chiar pedologie, atât sub aspect unifactorial cât și integrate sistemic bi- sau multifactorial, devenind astfel un geograf fizician de prestigiu – recunoscut ca atare în țară și peste hotare.

Domeniul *climatologiei* a ocupat un loc important în preocupările didactice și științifice ale prof. Donisă. Studiile coordonate și efectuate în acest sens (având colaborator pe G. Davidescu): *Le rôle du relief carpathique dans la détermination des quelques particularités thermiques du territoire de la R. S. România* (1971) și *Unele particularități termice ale teritoriului României determinate de relieful carpatic* (1972) subliniază rolul deosebit de important al coroanei carpatice în diferențierea climatului pe teritoriul țării noastre, iar acel *Curs de climatologie a României* (1974, 194 pg., în colaborare cu d-na Elena Erhan) a constituit și constituie încă un model de interpretare geografică a unui component atât de important al naturii teritoriului românesc.

Și domeniul *hidrologiei* a intrat în atenția prof. Donisă și nu oricum, ci cu publicații care au intrat în repertoriul de rezistență al bibliografiei geografice românești, precum: *Quelques aspects de l'évolution du réseau hydrographique de la partie septentrionale et centrale des Karpates Orientales Roumaines* (1972), *Asupra vechimii rețelei hidrografice din partea nordică și centrală a Carpaților Orientali* (1972), *Etapale evoluției rețelei hidrografice din Carpații Orientali* (1973, prim autor), *Întocmirea hărții densității rețelei hidrografice utilizând pachetul de programe MIPS* 1995).

Iată-l deci pe prof. Donisă un geograf naturalist complex, cum puțini sunt în țara noastră, ceea ce nu ne miră, domnia-sa fiind, cum am văzut deja, și nu fără motiv, teoreticianul cel mai autorizat al *geosistemului* sau *sociogeosistemului*, termen mult agreat de d-sa.

Cu o asemenea vastă și variată cultură geografică și fără concesiile hooby-urilor, prof. Donisă s-a angajat în cercetări uni – sau plurifactoriale fundamentale și aplicative regionale și locale, cu care a îmbogățit bibliografia geografică românească. Între acestea, în afară de cele legate de valea Bistriței, merită menționate studiile geomorfologice privind terasele fluviale din România (în colaborare cu T. Morariu, 1968), terasele și procesele de versant din Depresiunea Cracău-Bistrița (1968), terasele Siretului între Roman și Mărășești (1974), particularitățile teraselor fluviale de pe marginea estică a Carpaților Orientali (1973), terasele din bazinul Siretului (1981). A realizat însă și studii de complex geografic privind teritoriul comunei Bivolari (1976), al Depresiunii Ozana-Topolița (1987), Podișul Sucevei (1988), sau cu specific predominant aplicativ, majoritatea pe bază de contract, studii ca cele privind efectele irigației în perimetrul Tansa-Belcești sau pe platourile și versanții din sudul Câmpiei Moldovei, cele hidro-geomorfologice privind teritoriile comunelor Țibănești, Schitu Duca, orașului Vatra Dornei (în vederea sistematizării urbane), al regiunii Bacău (în vederea sistematizării rețelei de localități), al perimetrelor Pocreaca și Trestiana-jud. Iași, Valea

Caselor-jud. Vaslui (privind dinamica alunecărilor de teren și variația nivelului apelor subterane), al versanților cu alunecări de teren din cuprinsul județului Iași, al resurselor climatice ale județului Iași ș.a. dar, cu deosebire, importanta realizare privind *Atlasul informatizat al Moldovei Partea I-a și partea a II-a*), *Modelul de sistem informațional geografic, destinat documentării proiectelor de organizare a teritoriului și de dezvoltare durabilă, cu aplicație la județul Botoșani*.

O orientare aparte, și în care prof. Donisă a excelat, a fost *istoria geografiei românești și ieșene, privită în evoluția ei și prin prisma slujitorilor ei*.

Evoluția geografiei românești este oglindită în două consistente și pertinente articole: *L'approche systémique dans la géographie roumaine* (1980), *L'école géographique roumaine* (2000), recomandabile oricărui geograf al țării prin minuțiozitatea și rigoarea informării despre evoluția geografiei în țara noastră, de la primele ei manifestări cu fundamente moderne și până la timpurile actuale, cu orientarea ei conceptuală, sprijinită pe un arsenal metodologic și tehnic avansat, spre probleme aplicative. Totodată, sunt prezentate și personalitățile care au făcut posibilă această modernizare, între care, de articole speciale s-au bucurat Gr. Cobălcescu, Simion Mehedinți, G. Vâlsan, Vintilă Mihăilescu, Tiberiu Morariu, dar menționând la bibliografie și alți autori cu preocupări în acest sens: P. Coteț, S. Mehedinți, V. Mihăilescu, M. Popoesuc-Spineni, Gr. Posea, Al. Roșu, V. Tufescu, G. Vâlsan.

Cât privește geografia ieșeană, prof. Donisă, după I. Gugiuman (cu dezvoltarea geografiei la Universitatea din Iași) și Al. Obreja prin *Istoria dezvoltării geografiei în România* (centrul de multiplicare Univ. Iași, 1972) sau *Clasic și modern în geografia ieșeană din Moldova* (1984), care l-au precedat, este de departe cel mai autorizat dar mult mai profund și mai cuprinzător istoriograf al acestei discipline de învățământ și de cercetare la această universitate. Îl recomandă în acest sens suita de articole:

Dezvoltarea geografiei la Universitatea din Iași (1988)

Geographical school of Iași (2000)

O sută de ani de la înființarea catedrei de geografie la universitatea din Iași (2003)

Retrospectiva geografiei ieșene (2004, în volumul omagial *100 ani de geografie la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași*), unde într-un text de 20 pagini dense, ne prezintă, cu detalii și comentarii ce vor rămâne în atenția generațiilor viitoare ca jaloane importante, începând cu *Premisele* (sec. XVI-XIX) anterioare organizării învățământului universitar, continuând cu geografia descriptivă subordonată a istoriei în cadrul Secției de Istorie-Geografie de la Facultatea de Filozofie și Litere, apoi geografia explicativă cu rang de catedră în cadrul Facultății de Științe, la pupitru cu Ștefan Popescu în primii ani ai secolului XX (1902-1911), suplinită apoi cu intermitență de geologul Ion Simionescu și de zoologul Ion Borcea, până în 1920, când a fost numit suplinitor Mihai David, asistentul lui Ion Simionescu, devenit titular în 1922 și prin ale cărui eforturi și totală devoțiune organizatorică și științifică începe *Consolidarea* geografiei în învățământul superior ieșean și în cercetarea științifică pe care le-a condus până la 22 octombrie 1944, când acest ctitor al geografiei ieșene a fost demis din postul de rector de orânduirea comunistă și pensionat forțat din învățământ la 1 noiembrie 1945. El a menținut legăturile cu Secția de Geografie până la decesul subit din 26 iunie 1954.

Consolidarea începută de M. David în domeniul geografiei fizice se continuă prin cooptări de noi cadre valoroase, de către acesta, mai întâi prin Gh. Năstase – a doua piatră de hotar în consolidarea geografiei umane, urmată de N. Lupu, I. Gugiuman, I. Șandru, C. Martiniuc, I. Sârcu, Al. Obreja ș.a., urmată apoi de etapa *Reformei* învățământului din 1948, cu modificarea radicală a învățământului geografic prin multiplicarea disciplinelor geografice și introducerea unor discipline naturalistice și exacte (fizico-chimice, matematice) dar și a unor discipline socio-politice și limbi străine pentru ca în *etapa contemporană*, după 1990, să asistăm la transformări continui și de amploare, cu crearea de noi secții didactice, modificări ale planurilor de învățământ, modificări organizatorice.

Toate acestea sunt doar spicuiuri din amplul material publicat de I. Donisă în volumul dedicat centenarului geografiei ieșene.

Remarcabil este și faptul că prof. Donisă a însoțit acest istoric cu volume speciale închinat unuia lui Ștefan Popescu – ca prim profesor de geografie la Universitatea din Iași (200 pag., în colaborare cu Iulian Stângă) și două – lui M. David: un volum de *Opere alese* (400 pag.) și un volum de *Schițe panoramice inedite* (93 pg.), ambele în colaborare cu Cristian. Patriche.

Dar domnia-sa a mai publicat o serie de articole despre geografii ieșeni: Șt. Popescu (2004), M. David (1986, 1991), Gh. Năstase (1986, 1997, 2006), Gr. Cobălcescu (1981, 1982), I. Simionescu (1984), I. Gugiuman (1970, 1984, 1989), I. Sârcu (1987), încât domnia-sa rămâne ca cel mai documentat istoriograf al geografiei ieșene.

A fost o încercare grea pentru mine să descifrez imensa operă geografică a prof. I. Donisă, dar alături de insatisfacția nereușitei, am satisfacția strădaniei de a fi cunoscut mai complet un coleg capabil, muncitor, de o rară și discretă distincție, ce a făcut enorm pentru prestigiul geografiei ieșene și naționale. Lăudabil este faptul că la împlinirea celor 8 decenii de viață domnia-sa activează cu o vigoare fizică și intelectuală de invidiat pe multiple „șantieri” deschise în Iași, în țară și în stânga Prutului, antrenând în munca creativă, fundamentală și aplicativă, numeroșii colaboratori ai „școlii” geografice pe care a creat-o și cu atâta distincție o conduce. Cu toții îi urăm încă mulți ani întru deplină sănătate și putere de muncă, spre noi realizări în propășirea geografiei românești și nu numai – căreia i-a dedicat întreaga ființă.

Prof.univ.dr. *emeritus* Nicolae Barbu